

Midwinterhoornblazen Ugchelen e.o.

6 december 2018 – Casper van Beek, voorman Midwinterhoornblazen Ugchelen
Fakkelbloazen, 12 december 2018

De traditie van het blazen en bouwen van een midwinterhoorn

Al van heel lang geleden wordt de midwinterhoorn geblazen. Misschien heette de hoorn toen nog niet zo, maar er werd geblazen. Al vanaf het jaar 850 na Christus wordt in psalm 150, Utrechtse Psalter, de beeltenis getoond van een hoorn die op een midwinterhoorn lijkt. Verder terug in de vele jaren werden door herders de aankondiging van de geboorte van Jezus geblazen. En de Germanen bliezen de boze geesten weg omdat het nu toch wel heel lang donker bleef.

En ja, uiteindelijk was het dan ook daar; het nieuwe Licht.

En ook het nieuwe licht kan op verschillende manieren uitgelegd worden.

- Het Nieuwe Licht omdat de zon weer eerder op komt of
- Het Nieuwe Licht in de vorm van Jezus die genade bracht.

Wat het ook zij, onze midwinterhoorn heeft daar waarschijnlijk niet zo veel mee te maken.

Verhalen worden gemaakt en worden beschreven.

Zo ook het verhaal uit 1815 van boer Kunners en zijn zoon. Smokkelaars in Kotten nabij de Duitse grens. Zij bliezen de hoorn om de grensjagers, de commiezen om de tuin te leiden. Waarschuwingssignalen gaf de smokkelaar de doortocht.

Dit gaf uiteindelijk een handgemeen waarbij de hoorn in stukken werd geslagen.

De Burgemeester van Winterswijk moest hier in bemiddelen en sprak uit dat alleen in de adventsperiode de hoorn buiten geblazen mocht worden. De burgemeester dacht waarschijnlijk, omdat het dan zo koud zou zijn, dat men dat wel uit het hoofd zou laten om buiten te blazen.

En hoor hier de geboorte van de midwinterhoorn.

En vanaf die tijd wordt er met de midwinterhoorn geblazen. Gebouwd en in de put gehangen. En tijdens de advent kwam deze er weer uit en kon men het geluid horen in oostelijk deel van Nederland, over boerenland.

Tradities komen en tradities gaan en komen weer

Tot de jaren 1920 of 1930 werd er geblazen. Daarna werd het minder. De oorlog kwam en de Duitsers lieten het hoorngeschal niet toe.

Boodschappen werden overgedragen en daar kwam men al snel achter.

Vlak na de oorlog werd de midwinterhoorn weer uit het stof gehaald, blies men in enkele groepjes in Overijssel en Drenthe.

De Geschiedenis en traditie vanaf 1969.

Door Gerrit Hazewinkel werd de hoorn 1969 naar Gelderland gehaald en ontstond de eerste blaasgroep in Eibergen.

Na ruim 10 jaar werd er pas een nieuwe groep opgericht, de groep van Lochem. Deze is opgericht door voorman Dinant Beunk. Dinant was van het begin lid van Eibergen.

Melodieën werden in deze tijd gemaakt en zo ontstond in elk dorp en gehucht z'n eigen Olde Roep.

Van Twenteland tot op de Veluwe klonken de melodieën die elk z'n eigen oorsprong had.

Midwinterhoornblazen Ugchelen e.o.

Van oudsher wordt er geblazen, maar spreekt men dan over een traditie?

Tradities zijn net levende talen, elk jaar worden nieuwe woorden bedacht. Zo zie je dat ook in het midwinterhoornblazen. Vroeger in de jaren 1930 waren de midwinterhoorns veel korter dan nu, zo ongeveer 1.20 meter. In de loop van de tijd zijn de hoorns langer geworden en men zegt dat 1.80 meter nu de maximale lengte is. Maar zelfs daar wil men niet aan. In Overijssel komen midwinterhoorns voor die langer dan 2 meter zijn.

Er worden ook andere soorten midwinterhoorns gebouwd, als de gekuipde of latjeshoorn. Ook deze hoorn valt een beetje buiten de traditionele boot maar ze geven een prachtig geluid. Waren vroeger de Els, Berk en Wilg de houtsoorten waar een midwinterhoorn van gemaakt moest worden. Tegenwoordig hoor en zie je ook andere houtsoorten die gebruikt worden. Een mooi stammetje van een appelboom, acacia of een fluweelboom, het kan niet te gek.

Ook het mondstuk, de happe, kent zijn traditie; hij wordt gemaakt uit een 2 jarige tak van de vlierbes. Maar kan deze ook uit van ander materiaal gemaakt worden of kan zelfs de vorm van de happe wijzigen? Ja dat gebeurt op grote schaal. Nieuwe ideeën worden met elkaar besproken en uitgetoet. Het blijkt dat in de loop van de tijd de traditie zich aanpast aan de wensen en omstandigheden van de dames en heren blazers en bouwers.

Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland

Ja, het heeft veel moeite gekost maar nu staat naast het blazen (vanaf 13 december 2013) ook het bouwen van een midwinterhoorn (vanaf 11 juli 2018) op de lijst van het Cultureel Erfgoed. Het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland ontplooit activiteiten gericht op behoud, beheer en ontwikkeling van het immaterieel erfgoed.

Nergens wordt gesproken over Hoe de traditie is en Hoe deze moet worden uitgevoerd. Want ook dit kenniscentrum weet dat een traditie evalueert. In de toekomst zal een traditie zich aanpassen en onder invloed zijn van zijn gebruikers. Moderne ideeën worden overgenomen en zullen nieuwe bewegingen binnen de tradities voortbrengen.

Mogen nieuwe ideeën?

Natuurlijk zullen er puristen zijn en zullen "nieuwe" ideeën niet welkom zijn. Maar de traditie krijgt door de meningsverschillen en ontwikkelingen wel een impuls om te blijven bestaan, er daar gaat het om.

Andere houtsoorten, bouwwijze van de hoorn, de happe van kunststof of andere gekkigheden – ja, het kan allemaal en de toekomst zal gaan uitwijzen wat er nog meer kan.

Zolang er beweging is binnen het midwinterhoornblazen zal de traditie in stand blijven.